

ANNEX I

El Poema de Gilgamesh (c. 2600 – 2000 a.e.a.)¹**La narració:**²

- I. Comença amb una descripció del orígens de **Gilgamesh** i amb una queixa dels ciutadans d'Uruk davant la deessa Anu. Té lloc la creació, a partir del fang, d'un doble de **Gilgamesh: Enkidu** (el protagonista o heroi secundari del poema). Enkidu esdevé un "bon salvatge". Gilgamesh el vol fer "caure" enviant-li una *heròdula*³. La dona sedueix a **Enkidu** i els animals ja no l'obeeixen. A continuació **Enkidu** repta a **Gilgamesh** (Fins aquí és evident el paral·lelisme amb el mite bíblic de la creació d'Adam, la "caiguda" per causa d'Eva i la pertinent "expulsió del paradís" i l'enfrontament de Caín i Abel).
- II. Del combat entre **Gilgamesh** i **Enkidu** (que s'esdevé en un somni) neix una ferma amistat.
- III. Sortida d'aventures dels dos amics a la muntanya del Bosc dels Cedres, per lluitar contra el gegant Humbaba.
- IV. Cinc somnis de **Gilgamesh**, interpretats per **Enkidu**.
- V. Amb ajuts divins (tal com també succeirà a l' *Ilíada*: els déus són parcials) maten el gegant. **Enkidu** trasllada un gran Cedre.
- VI. La deessa **Ishtar** s'enamora de **Gilgamesh** (un tema, el de l'enamorament dels déus envers els humans, que serà recurrent en la mitologia grega), el qual la rebutja. Per venjar l'ofensa, la deessa envia un Brau celestial contra **Gilgamesh**, amb l'ordre de matar-lo. Però **Enkidu** mata al Brau i **Ishtar** se sent doblement insultada.
- VII. Es comenta el somni d'**Enkidu** i, en ell, la primera *nekuia*. Els déus decideixen la "mort" d'**Enkidu**, el qual inicia un viatge/visita guiada al "més enllà" per un ésser amb ungles d'àguila i mans de lleó.
- VIII. Mort d'**Enkidu**.

¹ *Poema de Gilgamesh*, Tecnos, Madrid, 2001, 343 p. Estudi preliminar, traducció i notes de Frederico Lara Peinado.

² El Poema de Gilgamesh s'estructurà al llarg d'un període de 2000 anys (del c. 2600 al s. VII a.e.a.). És una compilació, feta per escribes sumeris que recopilen relats orals. No es conserva, però, cap versió sumèria original. Són accadis (paleobabilònics) els que li donen forma argumental i sentit coherent. Es conserven (incomplerts) cinc del primitius poemes sumeris: 1. Gilgamesh i Agga de Kish. 2. La mort de Gilgamesh (on Gilgamesh, mort definitivament, passa a ser jutge en "el més enllà". 3. Gilgamesh i el País de la Vida. 4. Gilgamesh i el brau del cel. 5. Gilgamesh i Enkidu i els inferns. Un sisè poema, *Història del Diluvi*, no fou incorporat finalment al corpus accadi fins 2100-1800 a.e.a. La versió definitiva del poema, la assíria, és del s. VIII-VII a.e.a., consta de 12 cants, recollits en 12 tauletes cuneïformes trobades el s. XIX e.a. (biblioteca d'Asurbanipal).

³ Prostituta sagrada (cortesana dels déus).

- IX. **Gilgamesh**, davant del cadàver d'**Enkidu**, desitja aconseguir la immortalitat. Motiu pel qual empren un viatge, de 12 jornades de "foscor", per trobar a **Utna Pishtin** (mena de precursor de Moisés), resident a "la morada de l'eternitat".
- X. Arriba "al costat de l'oceà", a través de "les aigües de la mort", on un barquer el condueix durant 3 dies (constatis d'on pouarà l'*Odissea* homèrica).
- XI. **Gilgamesh** passa una prova de 6 dies i 7 nits sense dormir per tal d'aconseguir la planta, procedent del fons marí, que dona l'eterna joventut. Però en el retorn, una serp li roba la planta.
- XII. **Purkku** (tambor) i **Mikku** (pal), dos instruments musicals, li cauen a **Gilgamesh** dins de la Porta Ganzir, forat d'entrada a l'Infern (els déus han fet cas dels precis de les dones d'Uruk, cansades de que **Gilgamesh** les fes pujar sobre les seves espatlles, tocant aquests instruments). **Gilgamesh** assaja infructuosament de recuperar-los, endinsant-hi el braç i un peu, però aquesta porta és només d'entrada i no permet cap sortida. **Enkidu**, sorprenentment viu, s'ofereix per anar a cercar-los, desobeint tots els consells que li dona **Gilgamesh** per tal de reeixir en l'intent (anar-hi mal vestit i brut, sense perfum, sense garrot ni bastó, descalç, sense fer petons ni repartir cops). **Enkidu** baixa als Inferns i pot observar la fosca condició dels morts en "el més enllà". Quan vol tornar, és retingut. **Gilgamesh** ha perdut els joguets musicals i el company. Plora i es lamenta. Implora que s'obri l'accés de l'Infern i que només l'espectre d'**Enkidu** en pugui sortir, per tal d'informar-lo sobre "el reglament de l'Infern". **Nerga** (el déu de l'Infern) accedeix, i l'espectre l'informa de la situació dels morts: cossos podrits, tot és pols, la sort depèn del número de fills tinguts i del tipus de mort experimentada...

Sense extreure'n un pre-sistema filosòfic, d'aquest poema, destaca el clar **politeisme** (amb déus violents, és a dir: intensament humans) i un "més enllà" tenebrós i terrorífic; un lloc, probablement, reflex del més ençà: violència dels assiris, conqueridors de Babilònia.

Tot això 1500 anys abans que Ulisses/Odisseu realitzi la seva famosa *nekuia/katabasis*.

J. Jubert